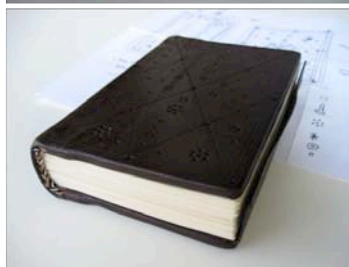

Historiska Bokband

Lärare: Adam Larsson

Tid: 2010

Plats: Myller Produktion, Malmö

Språk: Svenska med stöd på engelska

Deltagare: 15

Material: Materialkostnad tillkommer för förfabricerade träpärmar. Skinn medtages.
Vanligt kopieringspapper till inlagorna ingår.

Pris: Ej klart

Historiska Bokband

De byzantinska, armeniska och karolingiska banden har utvecklats ur den koptiska traditionen. Från Egypten har tekniken vandrat olika vägar, den ena mot Byzans och Armenien i Västasien, och den andra mot Rom i Europa. De byzantinska banden utvecklades under 400-500-talen och brukades fram till 1700-1800-talen. Den armeniska varianten räknar man från 600-700-talen. Och den Karolingiska eran hade sin storhetstid på 800-900-talen.

Utmärkande för de byzantinska och armeniska banden är att de saknar bind. Liksom de koptiska banden sätts de samman med kedjestick. Tråden är fäst direkt i pärmerna som är av trä. De karolingiska banden som fått bind har därmed en klar koppling till modernt bokbinderi.

Förutom nöjet att kunna dessa tekniker är de en bra grund att stå på. Man kan själv utveckla dem i den riktning man önskar. Häftningen är inte enklare men det finns andra moment som kan förhöja hantverkskänslan. Till exempel fästes inte pärmarna med lim, ingen anpappning behövs. Böckerna har inga formeringar så om man inte använder pappsax kan bladen skäras med kniv jäms pärmkanterna.

Välkommen till en spännande workshop!

Material

Ursprungligen gjordes de bysantinska, armeniska och karolingiska banden i papper eller pergament, pärmarna var i trä. Böckernas storlek varierade men det finns exemplar som var ända upp till 30x50 cm.

Under kursen fokuseras på tekniken och vi gör banden i en bra exempelsamlingsstorlek, förslagsvis omkring 12 x 20 cm.

Träpärmarna förfabricseras i denna storlek och en kostnad tillkommer för deltagaren. Kopieringspapper till läggen ingår.

För deltagare som hellre vill tillverka pärmarna själv och förbereda egna inlagor hemma, går det också bra. Gör i så fall pärmarna till de bysantinska och karolingiska banden i 10-12mm tjocklek. Till det armeniska bandet bör pärmen vara 5-6mm tjockt. Historiskt använde man lokala träsorter så lämpligt trä är björk, äpple, körsbär, ek, bok, poppel. Furu är mjukare och flisar sig lättare men kan vara bra för en nybörjare. Annars rekommenderas t ex poppel eller björk.

Läggen bör vara lite större än pärmarna. Gör tillräckligt många lägg för att häftningen ska bli jämn. Uppåt 20 lägg är lagom.

Böckerna kläs i skinn, ta gärna med eget, helst getskinn. Det behöver inte vara fint men det bör gå att göra blindprägling på. Det måste hålla för stämplar och falsben. Präglingen görs kallt och med fukt.

Tråd finns i verkstaden men ta gärna med egen om du föredrar det.

Verktyg

Ta med falsben, brytkniv eller skalpell, skärpkniv, sax, linjal, penna, nålar – både raka och böjda. Ta även med stämplar till präglingen om du har sådana.

Annat bra att ha - ta med det du har

Sandpapper

Stämjärn, både smala och breda, från 10mm – 25mm

Japansk såg

Dremmel

Drillborr med borr på 2,3 och 4mm

Hyvel

Tvingar !!

Silkestråd till armeniska kapitäl

Textil speglar i armeniska bandet (t ex bomull)

Litteraturtips för den vetgirige

“The Archeology of Medieval Bookbinding”, J.A. Szirmai. Bra referenslitteratur för all

historisk bokbindning.

“ABC of Bookbinding”, Jane Greenfield. Många bra illustrationer, bl a gamla tekniker.